

Yttrande

2023-06-19
Finansdepartementet

Fi2023/01171

Remissvar avseende Promemorian EU:s nya förordning om upphandlingsannonser

Finansdepartementet har gett Sveriges Offentliga Inköpare (SOI) möjlighet att yttra sig över rubricerad promemoria om EU:s nya förordning om upphandlingsannonser.

Om SOI

SOI är en medlemsorganisation vars ändamål är att aktivt verka för utveckling och effektivisering av den offentliga upphandlingen och hela inköpsprocessen. Detta sker bland annat genom att stödja medlemmarnas kompetensutveckling, bilda opinion, delta i debatter och remissyttranden. Viktiga inslag för att nå föreningens mål är engagemang och medverkan i lokala, regionala och nationella nätverk samt genom dialog och samverkan med berörda myndigheter och branschorganisationer. SOI medverkar till att offentliga medel används på ett effektivt sätt. I dagsläget har SOI ungefär 1700 medlemmar som arbetar praktiskt med den offentliga affären.

Sammanfattning

Det är viktigt att de frivilliga uppgifterna inte lämnas till enskild upphandlande myndighet/enhet att hantera utan att det tillses att uppgifter som inte behöver användas inte heller implementeras i annonsdatabaserna.

SOI tillstyrker i stort samtliga förslag som finns presenterade i promemorian, med undantag för förslag om beräknat kontraktvärde (BT-27).

Det är dock oerhört viktigt att det finns systemstöd för att samla in samtliga uppgifter.

Utgångspunkter för vilka uppgifter som ska göras obligatoriska

SOI poängterar att utgångspunkten för vilka uppgifter som ska göras obligatoriska alltid ska ha sin utgångspunkt i avvägningen mellan å ena sidan risken för ökad administration hos den upphandlande myndigheten/enheten, å andra sidan intresset för bättre statistik, konkurrensmöjligheter och transparens. I denna avvägning är det viktigt att ha i åtanke att många av de upphandlande myndigheterna/enheterna oftast inte består av stora

inköpsorganisationer, utan istället enbart utgörs av en eller ett fåtal personer med ansvar för hela inköpsprocessen.

Det är också oerhört viktigt att upphandling inte är onödigt tillkrånglat utan istället ska det vara enkelt och transparent. Därför blir det viktigt att klargöra hur de frivilliga uppgifterna ska hanteras.

Eftersom Sverige idag har ett system med en privat marknad för annonsdatabaser blir det viktigt att ange hur de frivilliga uppgifterna ska hanteras så att inte detta landar på enskild myndighet/enhet att omhänderta. Som exempel blir det viktigt att undvika att varje enskild upphandlande myndighet/enhet i samband med upphandling av annonsdatabaser måste kravställa hur de frivilliga uppgifterna ska hanteras. SOI tror inte att det är lyckat att användandet av de frivilliga uppgifterna läggs över på de upphandlande myndigheterna/enheterna. Det blir därför viktigt att i samband med införandet av eForms också reglera hur de frivilliga uppgifterna ska hanteras. SOI anser att det för tydlighetens skull och för att undvika missförstånd blir viktigt att reglera att de uppgifter som inte är obligatoriska att ange inte heller ska tas in och implementeras i annonsdatabaserna. Skulle det bli otydligt vilka uppgifter som faktiskt måste anges och inte riskerar den administrativa bördan bli onödigt stor hos den upphandlande myndigheten/enheten. Risken finns att upphandlande myndigheter/enheter fyller i uppgifter som inte är obligatoriska i brist på kunskap om att dessa de facto enbart är frivilliga. Det är därför av stor vikt att valfria fält blir oanvända så att de varken syns eller kan fyllas i i annonsdatabaserna.

Beräknat kontraktvärde ska anges i annonsen om anbudsinfordran

SOI instämmer i att det finns ett stort värde i att kunna samla in statistik kring värdet av en upphandling. SOI avstyrker dock att denna information ska samlas in i samband med annonser om anbudsinfordran. I stället anser SOI att värdet av en upphandling ska anges i samband med efterannonser. Det är först vid tiden för efterannonser som det faktiska värdet av en upphandling går att fastställa. Alla värden som anges innan tidpunkten för efterannonser är enbart beräknade värden som riskerar att bli felaktiga och ge en missvisande statistik.

SOI anser också att det finns en risk för att det skulle bli administrativt tungt att ta fram ett tillräckligt korrekt uppskattat värde till anbudsinfordran. De beräkningar som görs idag inför en upphandling är oftast allt för grov och mer en uppskattning för att se vilken lagstiftning som ska tillämpas. I de allra flesta fall är denna beräkning inte tillräckligt precis för att utgöra en pålitlig statistisk uppgift. För att verkligen hitta ett så korrekt värde som möjligt för en upphandling krävs stor kännedom om marknaden och ett omfattande förarbete. Hämtas värdet istället efter upphandlingen är avslutad hämtas värdet enkelt från upphandlingen, ingen större administration eller analys behövs. Därför är efterannonser ett bättre tillfälle att samla in denna information, både utifrån arbetsbelastningen för den upphandlande myndigheten/enhetens samt att uppgiften blir mer korrekt.

Risken finns även att om värdet av upphandlingen anges redan i anbudsinfordran så kan det vara till nackdel för den upphandlande myndigheten/enheten. Det skulle potentiellt kunna

styra anbudsgivarna i en viss riktning och försätta den upphandlande myndigheten i en sämre position.

Sammanfattningsvis avstyrker därför SOI att uppskattat värde ska anges i annonser om anbudsinfordran, BT-27 kan dock användas för efterannonser.

6.2 Miljö (BT-06, BT-805) och sociala aspekter (BT-06, BT-775)

SOI har inget att invända mot att det i upphandlingen anges huruvida krav ställts avseende miljö eller sociala aspekter. SOI anser även att dessa uppgifter kan vara bra att samla in för statistiska ändamål. Likaså kan det vara värdefullt att använda denna information inom den upphandlande myndigheten/enheten för att kunna visa på och argumentera för upphandling som ett strategiskt verktyg.

SOI är vidare positiv till att dessa uppgifter tas in genom BT-805 samt BT-775. Även om det finns en risk för en viss trubbighet anser SOI att det vore högst olyckligt om BT-777 skulle användas för dessa uppgifter. Detta eftersom BT-777 både skulle vara administrativt tung och tidskrävande. Fritextsvar är dessutom betydligt mer administrativt krävande att sammanställa än information inlämnad genom förutbestämda alternativ.

Systemstöd

SOI vill poängtera att en förutsättning och nödvändighet för att kunna införa skyldighet att ange vissa av de föreslagna uppgifterna är att det finns systemstöd som möjliggör att efterfrågade uppgifter kan inhämtas automatiskt av annonsdatabaserna. Finns inte ett systemstöd på plats som stöttar och hjälper upphandlaren att publicera juridiskt korrekta annonser kommer det troligtvis leda till att många annonser som publiceras innehåller fel och/eller bristfällig information. Att systemstödet finns på plats är ett faktum för att uppgifterna kring samtliga anbudsgivare och anbudssökande ska kunna anges i efterannonser. Finns inte systemstöd för dessa uppgifter är det för vissa upphandlingar med många anbudsgivare/anbudssökande annars en ofantligt tidskrävande uppgift att ange alla dessa.

Ikraftträdandedatum

Som ovan angett är det av yttersta vikt att det finns systemstöd anpassat för att möta den nya informationsinhämtningen som kommer ske genom införandet av eForms. Även om SOI tror att annonsdatabaserna skulle gynnas av att få en längre tid för att implementera de frivilliga uppgifterna i sina system så kommer troligtvis de upphandlande myndigheterna/enheterna att missgynnas i större grad av en sådant succesivt införande.

För många av de mindre och riktigt små upphandlande myndigheterna/enheterna finns det en stor risk för att det blir svårtolkat och onödigt komplicerat vilka uppgifter som ska anges vid vilken tidpunkt. SOI förordar därför att samtliga uppgifter som införs i och med eForms ska införas till samma datum, den 25 oktober 2023.

Stockholm den 19 juni 2023

Martin Kruse
Ordförande